DISSERTATIO JURIDICA
DE
EXCUSSIONE FENESTRARUM,
Von Fenster-Einschmeissen /

QUAM

EX ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ PLACITO

IN ACADEMIA JENENSI

PRÆSIDE

IO. PHILIPPO Treiber / Philos. &
J. U. D. Fac. Phil. Jenens. Adjuncto
& P. L. C.

Ad diem V. Februarii MDCCI.

In Auditorio Iureconsultorum

publicè discutiendam sistet

JOHANNES VVILHELMUS Sander/
Arnstadia-Thuringus, LL. C.

J E N Æ, charactere MULLERIANO.

Tradituri id, quod justum est circa excusſionem Feneſtrarum, proponemus

1. *Nominis explicationem, nimirum*
   1. *Derivationem*
      1. *Vocis: Excuſſio* §. 1.
      2. *Vocis: Feneſtra* §. 2.
   2. *Significationem, quatenus * Excuſſionis & ** Feneſtræ vox ſignificant*
      1. *Diverſa* * §. 3. §. 4. ** §. 5.
      2. *Idem cum pluribus aliis nominibus.* §. 6.
2. *Conſiderationem Excuſſionis Feneſtrarum quoad Rem, in*
   1. *Definitione* §. 7.
   2. *Diviſione* §. 8. *ratione ſubjecti factâ, in excusſionem Feneſtrarum*
      1. *Reluctante vicino conſtitutarum, qualis eſt excusſio feneſtrarum facta ei, qui invito vicino proprium parietem, non conſtituta ſervitute, aperuerat* §. 9. 10. 11. 12.
      2. *Pace vicini poſitarum,* §. 13. & *harum excusſionum feneſtrarum conſiderabimus*

Tradituri id, quod juſtum eſt circa excusſionem Feneſtrarum, proponemus

1. *Nominis explicationem, nimirum*
   1. *Derivationem*
      1. *Vocis: Excuſſio* §. 1.
      2. *Vocis: Feneſtra* §. 2.
   2. *Significationem, quatenus * Excuſſionis & ** Feneſtræ vox ſignificant*
      1. *Diverſa ** §. 3. §. 4. **** §. 5.
      2. *Idem cum pluribus aliis nominibus.* §. 6.
2. *Conſiderationem Excuſſionis Feneſtrarum quoad Rem, in*
   1. *Definitione* §. 7.
   2. *Diviſione* §. 8. *ratione ſubjecti factâ, in excusſionem Feneſtrarum*
      1. *Reluctante vicino conſtitutarum, qualis eſt excusſio feneſtrarum facta ei, qui invito vicino proprium parietem, non conſtituta ſervitute, aperuerat* §. 9. 10. 11. 12.
      2. *Pace vicini poſitarum,* §. 13. *& harum excusſionum feneſtrarum conſiderabimus*

1. *Posteriorem, itidem divisam ratione subjecti, cui damnum injuria datur, in*

  1. *Eam, quam passus est is, qui servitutem luminum & consimilem in alieno prædio habet.* §. 14. 15. 16.
  2. *Eam, quam passus est is, de quo alii eidem infensi vindictam privatam per tale quid commissum sumserunt.* §. 14. 17. 18.

2. *Utramque ratione remediorum, quibus resarcitur damnum per excussionem hanc datum,* §. 19. *quæ sunt:*

  1. *Actio confessoria,* §. 20.
  2. *Actio Legis Aquiliæ,* d. §. 20. & *harum actionum vel competit*

    1. *Utraque, nimirum ei, qui servitutem luminum vel consimilem in alieno prædio habet.* § 20. 21. 22.
    2. *Una* §. 20. *nimirum tantùm actio Legis Aquiliæ,* §. 23. 24.

      1. *Ei, qui invito vicino fenestras in suo pariete, non constituta servitute erexerat, & ab hoc earum excussionem perpessus est.* d. §. 23. 24.
      2. *Ei, de quo alii eidem infensi per ejusmodi factum vindictam privatam sumserunt.* d. §. 23. 24.

§. I.

EXcusſionis nomen ab excutiendo, excutere autem ab ex & quatio ſuum ducere ortum, vel rudioribus conſtat, æquè, atque, quòd vox quatere notet hefftig bewegen/ſchütteln/excutere: ausſchlagen/ ausſchütteln. Hinc excuſſio eſt: das Ausſchlagen.

§. II.

Feneſtræ vocabulum ſive putes eſſe primitivum, ſive cum Dentzlero *in Clav. Lat. Lingv.* illud à Græco: *Φαίνεσθαι*, lucere, derives, nobis perinde eſt.

§. III.

Excuſſionis, veluti etiam terminus τȣ̃ excutere, *propriè* & *phyſicè* ſignificat violentum atque reciprocum motum, ſeu actum tamdiu vibrantis, donec aliquid ita moveatur, ut illud è loco & ſtatu obtento in ſtatum & locum præfinitum pergat. Atque ſecundùm phyſicam hanc & propriam ſignifica-

A

ficationem in §. 1. germanicè reddita est vox excussionis.

§. IV.

Impropriè autem, & juridicè notio excussionis, quæ licet non reperiatur in ll. jam citandis, tamen idem ac τὸ excutere, quod ibi reperitur, significat, si infinitivus loco nominis ponatur, velut in phrasi: *Scire tuum nihil est*; & sumitur pro diligenti inquisitione, supputatione ac detentione facultatum principalis debitoris, per judicem, usque ad peram (ut vocant) & sacculum, id est novissimum quadrantem effecta, eum in finem, ut sciatur: an ille sit solvendo? *Bart. in tract. de excussione pign. Col. 1. vid. l. si plures §. 2. ff. de admin. & peric. tut. l. Titia §. fin. ff. de manum. testam. l. licet. §. 1. ff. si quis omiss. caus. testa. l. 1. §. si inter, ff. de magist. conve. l. 1. C. de revoc. his, quæ in fraud. cred. l. 29. §. si cum debitor. ff. mand.* Hinc est beneficium excussionis. *Nov. 4. Auth. præsente, C. de fidejussor. & mandatorib.*

§. V.

Etiam fenestræ nomen uno pluribus substat significatibus. Nam (1) propriè sumtum significat machinam, ex partibus vitreis, mediante plumbo flexili, & jugamento ligneo eum in finem constructam, ut parietis aperti spatium seu foramen impleat, & per illam locus illuminandus illuminetur. Atque hic significatus in præsenti dissertatione obtinet. (2) Fenestra etiam impropriè sumitur

tur

tur, pro occasione, quæ aperitur alteri, veluti sumitur in phrasi Terentianâ: Fenestram ad nequitiam alicui patefacere, aperire, einem Fürschub/ Ursach/ Anlaß/ Gelegenheit und Anleitung zur Boßheit geben.

§. VI.

Excussio fenestrarum potest etiam appellari violenta elisio fenestrarum, fractio fenestrarum motu durarum materiarum effecta. Et fenestræ, si lubet, salutari etiam possunt: Machinæ pellucidæ, ligneo- plumbeo - vitreæ. Salutari insuper solent: *lumina*, in materia de servitute luminum, & servitute: ne luminibus officiatur, Titulo de *S.V.P. l. 4. l. 15. l. 17. §. 1. l. 22. l. 23. l. 40. ff. & c. junct. l. 1. & l. 8. C. d. t.*

§. VII.

Excussio Fenestrarum nobis est actus, quo *alterius* fenestræ per admotas materias duras franguntur, & per hoc illi damnum injuriâ datur.

§. VIII.

Excussio Fenestrarum sistetur à nobis duplex; nempe: Excussio Fenestrarum reluctante vicino parieti nostro immissarum, & excussio fenestrarum pace vicini in pariete nostro erectarum.

§. IX.

Quod attinet excussionem fenestrarum reluctante

ſtante vicino parieti noſtro immiſſarum, (I.) de eâ ſequentem formamus quæſtionem generalem: *An v. g. ei, qui, invito vicino, proprium parietem non conſtitutâ ſervitute aperuit, apertoque ſpatio feneſtras immittit; an, inquam, ei à vicino reluctante juſtè excutiantur illæ feneſtræ?* (II.) Hunc fingimus caſum, cui ſubjungemus ſpecialiorem aliquam quæſtionem: *Sempronius, ſervitute luminum ſibi non conſtitutâ, parietem ſuum aperit, & hujus foramini feneſtras immittit, ex quibus in Caji prædium poteſt inſpici; Cajus, Sempronii vicinus, admonet Sempronium, dicens: Se planè non admiſſurum, ut Sempronius, cùm is de ſervitute luminum ſibi conſtitutâ gloriari non poſſit, licentiam obtineret, ex novis feneſtris negotia aliena contemplandi; & ideò velle ſe Sempronio nunciatum, quod, niſi amoveret feneſtras iſtas novas, propediem illæ futuræ ſint excuſſæ. Sempronius Cajo renunciari jubet: ſibi eſſe liberum, aperire parietem ſuum, & apertum redintegrare feneſtris, quamvis non conſtituta ſibi ſit in Caji prædio Servitus luminum, ſeque Caji minas nihil curare. Cajus replicat lapidibus, elidendo Sempronii feneſtras.* Quæritur: an Cajus jure excuſſerit Sempronii novas feneſtras? & reſpondetur negativè, *arg. l. 9. & 15 ff. de S. V. P. l. 8. 9. C. eod. l. 8. §. 5. ff. ſi ſerv. vind. l. 12. §. 2. C. de ædif. priv.*

§. X.

Nam, *Primo*, quamvis vicinus non teneatur, ſervi-

servitute non constitutâ, excipere lumina nostra, sed illa ædificando in suò possit obstruere; *d. l. 9. ff. de S. V. P.* imò etiam in proprio, ut & communi pariete fenestras fieri prohibere possit, *l. 8. C. de Servit. & aqv. l. 40. ff. de S. V. P. add. Scotan. §. 27. th. 15.* tamen in proprio pariete, invito vicino, quis fenestram facere potest; *arg. anteà citatar. ll. scil. l. 9. & 15. ff. de S. V. P. l. 8. 9. C. eod. l. 8. §. 5. ff. si servit. vind. l. 12. §. 2. C. de ædif. priv. Capoll. de S. V. P. cap. 62. Simon Pistor. 1. Cons. 12. Alex. Raudens. dec. 9. num. 32. Don. & Hillig. 11. Comm. 5. vid. Scotan. citat. D. 17. th. 16. Carpzov. 2. 41. def. 12. Struv. Differt. de ædif. priv. th. 32. & 35.* Qui enim jure suo, quod jus gentium ad commodum suum absque nudâ æmulatione & hostilitate insequendum concedit, utitur, non videtur damnum dare, *l. 9. ff. de S. V. P. l. 26. de damn. inf. l. 24. §. fin. eod. Fra. Vivius, dec. 306. n. 4. Ern. Cothmann. 2. cons. 93. n. 36. Nic. Everb. Jun. 1. Cons. ult. num. 5. 6. Aymo Cravetta, Cons. 4. n. 3. Quint. Mand. de inhib. qv. 53.* Et propterea Cajus in casu nostro Sempronii fenestras novas non excussit jure.

§. XI.

Deinde etiam ex sequentibus apparet: Cajum jure non elisisse Sempronii fenestras. Jus enim civile non permittit in ejusmodi casibus, ut quisque de alio privatam sumat vindictam.

B Nam,

Nam, *per text. l. 14. C. de Judæis & cœlic. judiciorum vigor, jurisque publici tutela idcirco videtur in medio constituta, ne quisquam sibi ipsi permittere valeat ultionem. adde l. 38. §. 8. ad L. Jul. de adult.*

§. XII.

Neque juvat Cajum illa Regula: *Si quid in nostro vi aut clàm ædificatum, vel factum est, id vi aut clàm destruere possumus, l. 7. §. 3. quod vi aut clàm, l. 29. §. 1. ad L. Aquil. l. 27. pr. de S. V. P. l. 22. §. 2. quod vi aut clam, junct. l. 1. C. ut nem. lic. sine jud. aut sign. reb. impon. al. Add. Bartol. in l. 1. §. nunciatio, de nov. op. nunc. Duaren. prel. 2. ad tit. de nov. op. nunc. & L. 2. disp. cap. 40.* Cujac. *L. 16. obs. 12.* Nicol. Valla *de reb. dub. tract. 8. n. 1.* Bachov. *Vol. 2. Disp. 18. th. 2. lit. g.* Speckhan. *cent. 3. cl. 3. qv. 23. num. 36. 37. 38.* Non, inquam, juvat Cajum regula adducta. Nam (1) non in *suo*, sed in *Sempronii prædio* aliquid factum & ædificatum erat: (2) rerum nostrarum defensio nonnisi ob urgentem necessitatem concessa est, nam citatâ *l. 7. §. 3. quod vi aut clam*, extat: *nisi ex magnâ & satis necessariâ causa: alioquin hæc omnia judicis officio celebrari oportet.* Hinc, quoniam nullum periculum erat in mora, usque dum Cajus adiret Judicem, qui judicium suum liti interponeret; certe nulla necessitas

pressit Cajum, ad festinandum elidere Sempronii fenestras. Et propterea ipse se non potest excusare per Regulam allegatam. (3) Ad hoc, ut id, quod vi aut clam nobis invitis ædificatum vel factum est, vi aut clam destruere possimus, requiritur, ut *ædificatum habeat fundamentum in nostro*, hinc, siquis protectum supra domum alicujus, nullo jure habeat, id recidere non oportet. *d. l. 29. §. 1. ad L. Aquil.* Unde *Duarenus in d. l. 27. de S. V. P.* verbum: *immissum:* explicat ita: *quod immittitur in meum, i. e. quod ita imponitur, ut in imo hæreat vel requiescat.* Adde *l. 242. de V. S.* Quoniam itaque nec Sempronii fenestræ habuerunt fundamentum in Caji prædio, ut ibi requiescerent, ideò Cajo licitum non fuit, ut eas excuteret.

§. XIII.

Hæc sunto, quæ de priori excussionis fenestrarum specie dicta volumus. Jam deveniamus ad posteriorem excussionis fenestrarum speciem, nempe excussionem fenestrarum pace vicini positarum.

§. XIV.

Ea autem est vel talis, quam passus est is, qui servitutem luminum & similem in alieno prædio habet, vel talis, quam passus est ille, de quo alii eidem infensi vindictam privatam per tale quid commissum sumserunt.

§. XV.

De illa fenestrarum pace vicini positarum excussione, quâ læsus est is, qui servitutem luminum & consimilem in alieno prædio habet, (I) Sequentem quæstionem generalem tradimus: *An ei, qui pace vicini immisit fenestras in ejus prædium, & servitutem luminum aut consimilem in vicini prædio constitutam habet, an, inquam, ei, à vicino servitutem ulterius non concessuro, licite excutiantur fenestræ?* (II) hunc formamus casum specialiorem: *Mævius pace Seji erexit in suo pariete fenestras, ex quibus in Seji prædium inspici datur, & servitutem luminum constitutam habet in prædio Seji; Sejum, utpote vicinum Mævii, pœnitet concessionis Servitutis, & nunciari jubet Mævio, quòd ipse nolit amplius admittere, ut Mævius fenestras, & ex illis licentiam sui (Seji) prædium inspiciendi habeat. Mævius eludit Sejum. Quo facto Sejus Mævii fenestris per lapides bonam vesperam apprecatur.* Quæritur, an Sejus licite hoc commiserit? & respondetur negando.

§. XVI.

Quemadmodum enim servitute constitutâ in suo solo pro lubitu aliquis ædificare non potest, *l. 9. de S. V. P. l. 8. C. de servit. Gail. observ. 69 num. 19.* Add. *Johann. Sainsonius in consuet. Turonens. Tit. 19.* ita etiam, constitutâ v. g. servitute lumi-

luminum, vicini fenestras violare, non est juri consonum. Nam ea est servitutis natura, ut libertatem in re nostrâ aliàs nobis competentem adimat, ita, ut ad alterius utilitatem aliquid in nostro pati teneamur vel non facere, *l. 15. §. 1. ff. de servit.* Siquid igitur contra servitutem ædibus alicujus debitam injuriosè extructum aut factum sit; revocandum est prædium à Magistratu ad pristinam formam, damni etiam habitâ ratione, *l. 5. C. de servit.* Itaque Sejus in casu nostro injuriosè excussit Mævii fenestras.

§. XVII.

Simili ratione de illa fenestrarum, pace vicini positarum, excussione, quam passus est is, de quo alii, eidem infensi, vindictam privatam per tale quid commissum sumserunt (I) sequentem casum proponemus: *Cajus & ejus Commilitones Dædalo infensi, excutiunt fenestras hujus, pace vicinorum positas: quæritur, an Cajus cum suis commilitonibus hoc justè consummaverit?* Et respondemus: Admodum quidem jucundus nobis est, dum adhuc viridis ætatis personæ sumus, tinnitus orbium vitreorum alienorum â nobis nocendi animo fractorum, nosque, si in eâ ætatate constituti simus, valdè delectat aspectus foraminum cœcorum & vitreis orbibus cum plumbo flexili orborum; melius etiam est: iram suam in res inanimatas evomere, quàm animatas & homines.

mines. Aſt, ſi modo leges nobis hoc indulgerent!

§. XVIII.

Nam, præter hoc, quòd privata vindicta ejusmodi perpetratum reddit illicitum, juxta *ſuper. cit. l. 14. C. de Judæis & cœlic.* etiam damnum quod datur, dare prohibitum eſt, *per* §. *13. Inſt. de L. Aquil. l. 27.* §. *5. 6. ff. ad L. Aquil. l. 40. cum ſeqq. eod.*

§. XIX.

Quoniam itaque per ſingulas à nobis conſideratas excuſſionis feneſtrarum ſpecies damnum alterius patrimonio injuſtè infertur; conſequens eſt, ut ipſi ſuperſint remedia, quibus reſarcitur damnum per excuſſionem feneſtrarum injuria datum.

§. XX.

Remedia autem illa ſunt; Actio confeſſoria & Actio Legis Aquiliæ. Et harum actionum alio caſu competit utraque, alio caſu ſaltim earum una.

§. XXI.

Utraque competit ei, cui ſervitutem luminum vel conſimilem habenti à vicino excuſſæ ſunt feneſtræ; Nam; ceu ſuperius, §. *16. circa finem* diximus; ſiquid contra ſervitutem ædibus alicujus debitam factum ſit, (1) revocandum eſt prædium à magiſtratu ad priſtinam formam, quam quis intendit actione confeſſoria, *l. 2. l. 4.* §. *2. ff. ſi ſerv. vind.* §. *2. Inſt. de Action.* (2) damni etiam habitâ ratione

ne, cujus præstationem æstimationis ipse impetrare potest per actionē legis Aquiliæ, *sup. citt. loc.* & *l. 15. C. de servit.*

§. XXII.

Quemadmodum enim Actio Legis Aquiliæ competit cuivis, cujus patrimonium dolo aut culpâ deminuitur, nimirū cuivis, cujus res aliqua injustè uritur, vel frangitur, vel scinditur, aliove modo corrumpitur, *l. 2. pr. l. 5. pr. l. 11. §. 6. ad L. Aquil. princ. Inst. de injur.* jung. *super. citat. §. 13. Inst. de L. Aquil. l. 27. §. 5. 6. ff. ad L. Aquil. l. 40. cum seqq. ff. eod.* Ita etiam Legis Aquiliæ actio competit ei, cui servitutem luminum aut consimilem in vicino prædio habenti excussæ sunt à vicino fenestræ. *arg. ll. citat.* & præterea *arg. l. 21. §. ult.* & *seqq. ff. ad L. Aquil. §. 10. Inst. de L. Aquil.* ubi *Bachov.* vid. insuper *l. 21. § ult. l. 22. l. 23. l. 29. § 3. l. 37. §. 1. ff. ad L. Aquil.* add. *Joh. Thom. c. 12. num. 42. tract. de nox. animal.*

§. XXIII.

Una illarum actionum, nempe actio Legis Aquiliæ tantùm competit (1) ei, cui fenestras in suo pariete, non constitutâ servitute erigenti, vicinus reluctans fenestras excussit; *arg. textt. §. prac. citatt.* (2) ei, de quo alii eidem infensi vindictam privatam sumserunt per excussionem fenestrarum. *arg. textt. §. prac 22. citator.* Cum enim his casibus pars læsa non habeat servitutem luminum constitutam, hinc actio confessoria eidem

dem non poteſt competere. *arg. ll. ſuprà.* §. *21. n. 1 citatar.*

§. XXIV.

Cæterùm non ſolum præſtationem ſimplæ æſtimationis damni pars læſa in caſibus noſtris à Judice petere poteſt, ſed etiam petere, ut contra inficiantem æſtimatio illa ſimpla duplicetur, *l. 2. §. 1. l. 23. §. 10. ff. ad L. Aquil. l. 4. C. eod.* Add. *Perez. num. 16. Bachov. th. 10. lit. e.* Unde pœnalis, non quidem ſimplex, ſed mixta dicitur illa actio. *l. 23. §. 8. ff. ad L. Aquil.* junct. §. *19. Inſt. de action. vid. Bachov. D. 5. de act. th. 21.*

TANTUM.

